

LIITE 1

KEKO B - Tausta ja tavoite

ATa 16.1.2013

Helsingin kaupunkisuunnittelun keskeinen tavoite on tuottaa mahdollisimman kestävästä kaupunkia. Yhtenä merkittävimpänä kestävydestä kertovana suurena pidetään tehtävien suunnitelmien ja siten myös syntyvän kaupungin ekotehokkuutta. Kaupunkisuunnitteluvirastossa on kehitetty kaavoituksen ekotehokkuuden arviointimenetelmää jo vuodesta 2008 alkaen. Ensi vaiheessa yhteistyötä tehtiin VTT:n kanssa (HEKO) ja sittemmin osana laajempaa valtakunnallista ekotehokkuutta ja maankäytön suunnittelua tutkivaa verkostoa (KEKO A).

Kaupunkien ja kuntien alueellinen ekolaskuri, KEKO B -hankkeen, tavoitteena on tuottaa osallistujaorganisaatioiden käyttöön tehokas ja helppokäyttöinen alueellisen ekotehokkuuden arviointityökalu ja sen laskentasäännöt. Arviointityökalun päivittämis- ja kehittämismahdollisuudet varmistetaan myös hankkeen päättymisen jälkeiselle ajalle. Työkalu pohjautuu KEKO A -hankkeessa tehtyyn tutkimukseen sekä hankekokonaisuuteen osallistuvissa tutkimusorganisaatioissa aiemmin kerättyyn tutkimustietoon ja rakennettuihin laskentamalleihin.

Kaupunkisuunnitteluvirastossa käytössä ollut HEKO -työkalu on yksi ensimmäisistä menetelmistä kaavojen ekotehokkuuden arvioimiseksi. Menetelmästä saatu palaute on ollut kaksijakoinen. Arvioitavia asioita on pidetty hyvinä ja menetelmän pääperiaatteet ovat saaneet hyväksyviä käyttäjäarvioita. Toisaalta arviointimenetelmän sisältämät indikaattorit ja etenkin niiden keskinäinen painoarvo kokonaisekotehokkuuden määrittämisessä on myös kyseenalaistettu. Lisäksi menetelmän käyttöliittymää on pidetty osin hankalana. Tarvitaan siis jatkokehitystyötä, jotta menetelmän tieteellinen pohja saadaan mahdollisimman aukottomaksi, arvottaminen ja painokertoimet läpinäkyviksi sekä käyttöliittymä sellaiseksi, että menetelmän käytön on mahdollista integroitua kaavoittajien jokapäiväiseen työhön.

Yksi tärkeimmistä käyttökohteista laadittavalle arviointityökalulle tulee olemaan Helsingin uusi yleiskaava ja sen ympäristövaikutusten arviointiprosessi. Tavoitteena on, että viimeistään yleiskaavan luonnosvaiheessa voidaan tehdyn kaavaratkaisun ekotehokkuutta arvioida suhteessa vaihtoehtoihin maankäyttövaihtoehtoihin käyttäen KEKO B-hankkeessa kehitettyä menetelmää. Lähtökohtana kuitenkin, että menetelmän tulee olla sellainen, että kaavojen ekotehokkuutta voidaan arvioida kaikilla kaavatasoilla.

Hanke toteutetaan tutkimus- ja kehityshankkeena yhteistyössä Aalto yliopiston, Suomen ympäristökeskuksen ja VTT:n kanssa. Tutkimuslaitoksilla, on yhteinen näkemys ja riittävä tietopohja hankkeen tekemiseksi ja yhteistyökokemus, joka perustuu KEKO A -hankkeeseen. Niillä on myös

yhteinen tahtotila siitä, että työkalun erityissovellusten ja räätälöintien kehittäminen ja ylläpito mahdollistetaan kaikille konsulteille ja yritysosaapuolille, jotka ovat kiinnostuneita kehitystyöstä. Potentiaalisia yhteistyökumppaneita kutsutaan hankkeen aikana järjestettäviin työpajoihin. Hankkeen tavoitteena on myös edesauttaa kaupallisten sovellusten ja tuotteiden syntymistä, sekä Suomessa että kansainvälisille markkinoille.